

Utrikesdepartementet
Regeringskansliet

Ud-plattformen@gov.se

Yttrande – remiss av regeringens biståndspolitiska plattform Skr. 2013/14

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) har anmodats inkomma med synpunkter på Utrikesdepartementets remiss av regeringens biståndspolitiska plattform och önskar framföra följande synpunkter:

SAMMANFATTNING

SVA ställer sig positivt till den biståndspolitiska plattformens inriktning, dess principer och värderingar liksom intentionen om tydligare styrning och mer resultatinkriktad fattigdomsbekämpning. SVA uttalar sig i detta remissvar främst om plattformens inriktning och innehåll i form av de sex delmålen med resultat.

Angående processen för biståndsplattformens genomförande vill SVA påpeka vikten av att bättre utnyttja den betydande expertkunskap och erfarenhet som finns hos svenska myndigheter och universitet. Varken den myndighet eller det departement som är satta att tillse biståndsplattformens genomförande har fackkunskaper som täcker in biståndsplattformens alla delmål och resultat. Genom att öka och formalisera involvering av experter från bland annat myndigheterna säkerställs att biståndet genomförs med beaktande av kunskap, vetenskap och beprövad erfarenhet, vilket också gör biståndet mer resurseffektivt.

Gällande innehållet i biståndsplattformen vill SVA särskilt markera vikten av punkt 5.2.5 Tryggad livsmedelsförsörjning. Inom detta område har djurhälsa en särställning; för att djurens centrala roll för småbrukare i många fattiga länder ska kunna utnyttjas som ett effektivt verktyg för fattigdomsbekämpning måste djurhälsan säkerställas. Utöver de ständigt närvarande sjukdomarnas kroniskt produktionsnedsättande verkan utgör utbrott av smittsamma djursjukdomar återkommande kriser som drabbar fattiga och utsatta människor hårdast. Kvinnor är ofta de som har hand om djuren och gynnas därför alltid speciellt av insatser inom djurhälsa.

3.1 EN VÄRLD I FÖRÄNDRING

SVA välkomnar förståelsen för att den stora merparten av världens fattiga befolkning bor på landsbygden och livnär sig på lantbruk. I denna kontext är det nödvändigt att beakta den enorma ekonomiska tillväxtpotential som småföretag i form av familj jordbruk utgör i många fattiga länder. Dessa småföretag har ingen tillgång till de globala värdekedjor som nämns i detta avsnitt, och det är inte heller på den globala marknaden som dessa småföretag kan bidra till ekonomisk tillväxt och fattigdomsbekämpning. Däremot kan potentialen för ekonomisk tillväxt i alla dessa småföretag förstärkas om lokala värdekedjor och marknadstillgång främjas.

SVA vill också påpeka att med den ökade urbaniseringen som nämns i detta avsnitt följer också en ökning av stadsnära/stadsjordbruk (eng: urban agriculture). Detta medför många möjligheter för fattiga människor att öka sina inkomster och få tillgång till högvärdigt protein, men det innebär också risker i form av zoonoser och potentiell fekal föroreningar av vatten och miljö. Förekomsten av urban agriculture behöver i många städer undersökas, utvecklas och formaliseras.

5.2 DELMÅL 2: FÖRBÄTTRADE MÖJLIGHETER FÖR FATTIGA MÄNNISKOR ATT DELTA I EKONOMISK TILLVÄXT OCH ERHÅLLA GOD UTBILDNING

SVA instämmer helt i betydelsen av ekonomisk tillväxt för fattigdomsbekämpning och vid vikten av människans egen drivkraft. Vi vill i detta sammanhang påminna om forskning som visar att ekonomisk tillväxt som grundas i jordbruk har visats vara långt mer effektiv för fattigdomsbekämpning än annan tillväxt. Likaså kan ett av de hinder för fattigdomsbekämpning som nämns; brist på näringsrikmat, avhjälpas genom hållbar utveckling av jordbruk i fattiga länder.

5.2.3 MER INKLUDERANDE OCH EFFEKTIVA MARKNADER

Jordbrukets och djurhållningens bidrag till fattigdomsbekämpning begränsas i många länder av svårigheter att få avsättning för de producerade produkterna. Detta gäller i synnerhet färskt produkter som inte kan lagras såsom mjölk, kött och ägg. Begränsningarna i marknadstillgång är ofta än större och mer svårare för kvinnor. Ökad tillgång på lokala marknadskedjor för jordbruksprodukter bör därför ingå i detta mål.

5.2.5 TRYGGAD LIVSMEDELSFÖRSÖRJNING

SVA instämmer helt i den enorma betydelsen av jordbruk för ekonomisk utveckling och fattigdomsbekämpning. Vi vill särskilt påpeka att förutom akuta utbrott av smittsamma djursjukdomar som drabbar fattiga, djurägande småbrukare mycket hårt, bidrar även endemiska (ständigt närvarande) sjukdomar till suboptimal produktion som hämmar kraften av djurhållning som ett verktyg för fattigdomsbekämpning. Även bristande kunskaper om, och möjligheter till, utfodring och skötsel, bidrar till att djurens fulla genetiska potential inte utnyttjas. I många fattiga länder är det kvinnor som bär huvudansvaret för djurskötseln, speciellt för små idisslare, fjäderfä och grisar. Därför bidrar alla insatser som gynnar djurhälsa och djurens produktion också till att stärka kvinnors position. Insatser för tryggad livsmedelsförsörjning/

djurhälsa behöver för att bli effektiv också omfatta fler nivåer än direkta insatser i fattiga hushåll.

Förstärkt kontroll och övervakning av smittsamma sjukdomar där användning av förbättrade och effektivare epidemiologiska metoder kan leda till bättre utnyttjande av befintliga resurser, förbättrade möjligheter till diagnostik, förbättrad veterinär service och insatser inom livsmedelskontroll är några exempel.

I listan över de rättigheter och områden där kvinnor har sämre tillgång än män bör även djur ingå, även om kvinnorna ofta är de som har hand om djuren är det inte ovanligt att formellt ägande och bestämmanderätten över produktionen ligger hos männen.

5.2.6 FORSKNING AV HÖG KVALITET OCH RELEVANS FÖR FATTIGDOMS-BEKÄMPNING

SVA påpekar under denna punkt, baserat på jordbrukets stora betydelse för fattigdomsbekämpning, vikten av att speciellt utveckla forskning inom jordbruksområdet.

5.3.3 HÅLLBARA STÄDER

SVA påminner att i stöd till utvecklandet av hållbara städer är det viktigt att komma ihåg att en växande andel av städernas innevånare utövar någon form av "urban agriculture". Detta ställer krav på vatten, sanitet, tillgång till veterinärvård, livsmedelsinspektion och marknader.

5.3.5 HÅLLBART UTNYTTJANDE AV EKOSYSTEMTJÄNSTER

SVA påpekar i detta sammanhang vikten av en hållbar livsmedelsproduktion.

5.4 DELMÅL 4: FÖRBÄTTRAD GRUNDLÄGGANDE HÄLSA

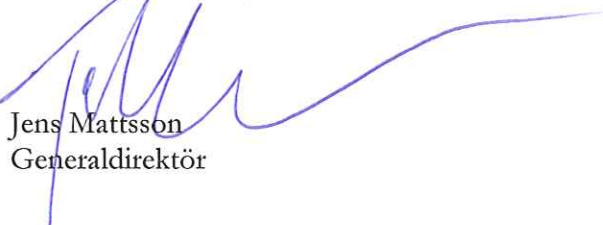
SVA vill lägga till två viktiga punkter för att uppnå delmålet; ökad livsmedelstrygghet och minskad utsatthet för zoonotiska infektioner. Livsmedelstrygghet, inte minst i form av tillgång till högvärdigt protein i tillräcklig mängd, är nödvändigt för att kunna förbättra hälsan, speciellt hos små barn. Förutom de faktorer som bidrar till dålig hälsa som redan nämns under denna rubrik är fattiga människor även i oproportionerligt hög grad utsatta för zoonotiska infektioner. Många fattiga bor på landsbygden och är beroende av djur för sitt uppehälle. De lever ofta nära djuren, inte sällan under samma tak. På landsbygden i fattiga länder är tillgången på veterinärvård ofta mycket begränsad. Dålig tillgång på rent vatten och sanitet bidrar till den ökade zoonosrisken då många av dessa infektioner sprids fekalt-oralt.

5.4.2 FÖRBÄTTRAD ÖVERLEVNAD OCH MER HÄLSOSAMMA LIV FRÄMST FÖR KVINNOR OCH BARN

Under denna rubrik nämns vikten av en hållbar användning av antibiotika. SVA tillstyrker detta men vill också understryka att arbetet för hållbar användning av antibiotika, och mot antibiotikaresistens, bara kan ske med anläggandet av ett one health-perspektiv där man beaktar antibiotikaanvändandet hos människor och djur som en helhet.

Beslut i denna fråga har fattats av generaldirektören Jens Mattsson. I den slutliga handläggningen har deltagit epidemiologen Erika Chenais, bitr. statsveterinären Kerstin de Verdier och bitr. statsepizootologen Karl Ståhl, föredragande.

Med vänlig hälsning

A handwritten signature in blue ink, which appears to be 'Jens Mattsson', is written over the typed name and title.

Jens Mattsson
Generaldirektör